

Policy mot korruption vid internationellt arbete inom Frälsningsarmén

Utfärdat av Internationell Utveckling, beslutat av Ledningsrådet 2013-11-26

Bakgrund

Korruption definieras som ett utnyttjande av maktposition för egen vinning. Korruption hindrar utvecklingsinsatser och om den inte åtgärdas ökar korruptionen och gör de fattiga ännu fattigare. Korruption visar sig på många sätt. Exempel på detta är mutor, pengatvätt, avledning av legala finansiella medel som biståndspengar eller företagsbetalningar samt nepotism och favorisering vad gäller anställningar, entreprenad, mark eller resurser.

Det finns olika sätt att kategorisera korruption. En vanlig åtskillnad är mellan grov (eller politisk) korruption och lättare (byråkratisk eller administrativ) [1] korruption. Världsbanken betonar också en annan sort: ”tyst” korruption. Det är när ”statsanställda inte tillhandahåller tjänst eller insats som betalats av statliga medel”.

Förhållningssätt

Frälsningsarmén försöker alltid att utföra sina insatser inom utvecklingsområdet på ett ärligt och etiskt sätt. Varje form av korruption är oacceptabel. Frälsningsarmén inser att vinst och möjligheter vägs mot risken att bli upptäckt och hur allvarligt straff man riskerar. Där riskerna och straffen är minimala och vinsten hög är risken stor att korruptionen ökar. Därför har Frälsningsarmén tagit fram följande ”checklista för varningstecken” och ”åtgärder vid misstänkta fall av korruption”[2].

Checklista för varningstecken

- operativa och finansiella rapporter lämnas in sent
- påtagliga och oberättigade förändringar jämfört med vad som planerats
- orimlig budget i förhållande till de föreslagna aktiviteterna
- oberättigade ändringar i budget eller bokföring
- otydlig eller illa skött bokföring
- upptäckt av oegentligheter i operativa rapporter så väl som finansiella rapporter och revisionsintyg
- utgiftsposter som gäller för ovanligt kort eller lång tid
- dåligt definierade ansvarsområden vad gäller pengahantering
- överdrivna finansiella ersättningar
- upptäckt av svagheter i landets administrativa system och/eller den lokala partners administrativa förmåga
- förebyggande åtgärder saknas eller ignoreras
- anställda som ofta arbetar sent när väldigt få andra är kvar på arbetsplatsen
- någon verkar leva över sina tillgångar (dyra bilar och liknande)

- ovanliga, underliga (administrativa) rutiner

Tillvägagångssätt vid misstänkt korruption

Det är sammanhanget som avgör om en oegentlighet ska definieras som korruption. Eftersom förutsättningarna kan skifta i olika sammanhang kan riktlinjer bara dras upp med kunskap om det specifika fallet. Anklagelser om korruption måste baseras på bevis eller oegentligheter. Bara misstankar är inte skäl nog att anklaga någon för korruption. I varje enskilt fall måste åtgärder väljas med största omsorg. Åtgärdsförslagen som följer är generella och måste anpassas efter omständigheterna i varje enskild situation. Ordningen är slumpmässig och säger ingenting om i vilken ordning åtgärderna bör göras. Partnern bör ombedjas att ta fram en sammanfattande rapport om projektet och kontorets administrativa struktur samt hur medel hanteras och följs. Ett slutdatum för när rapporten ska vara klar bör bestämmas, och därefter diskuteras rapportens innehåll. En genomgång av partners bokföring och annan dokumentation bör göras.

Om åtgärderna ovan inte slutförs innan det bestämda slutdatumet, eller oegentligheterna kan ses som mycket allvarliga, bör följande göras:

- anmälan om ett formellt, tillfälligt stopp av överenskommelsen
- anmälan om stoppade utbetalningar
- i extrema fall: uppsägning av kontraktet
- möte med territoriets finansråd för att diskutera olika möjligheter och avgöra om det är nödvändigt att tillkalla en intern, extern eller internationell revisor för att genomföra en detaljerad utredning av finanser och projektdokumentation

Principer

Det stödande territoriets utvecklingspolicy bör lägga större vikt vid åtgärder som är menade att stärka mottagarnas möjligheter att ställa dem som utför projektet till ansvar. Korruption måste erkännas som en viktig fråga för utvecklingsarbetet, inte bara som ett ekonomiskt eller byråkratiskt problem, och att bekämpa korruption borde vara centralt för all verksamhet som arbetar mot att möta FN:s millenniemål.

Noter

[1] UNODC (2001), sid 12, United Nations Manual on Anti-Corruption Policy, Prepared by the Global Programme against Corruption, Centre for International Crime Prevention, Office of Drug Control and Crime Prevention, United Nations Office at Vienna.

[2] Checklistan togs fram av Frälsningsarmén i Australien för att hjälpa andra givarkontor inom Frälsningsarmén att utvärdera deras samarbetspartners i utvecklingsländerna. Checklistan är inte anpassad efter något specifikt territorium utan ska fungera som en allmän guide och visa på varningstecken som skulle kunna vara en signal om att korruption och misskötsel har nått en nivå som kan ha allvarlig inverkan på utvecklingsarbetet i territoriet.